

Sanomalehtiviikko

UUTINEN KERTOO TARINAN
Tehtäväpaketti 5.–6.-luokkalaisille

Lähde uutisseikkailuun toimittaja Simo Siiven opastuksella

MA Tänään etsimme sanomalehdestä tarinoita.

1. Etsi lehdestäsi mielenkiintoinen tarina.

Se voi kertoa ihmisestä tai asiasta.
Tiivistä tarinan sisältö tähän omin sanoin:

MITÄ TAI MITÄ MIELTÄ

Lehden jutut kertovat joko uutisen tai mielipiteen.

Kirjoittajien mielipiteet näkyvät kolumneissa, pakinoissa, arvosteluissa eli kritiikeissä sekä lehden pääkirjoituksessa.

Uutisjuttuihin kuuluvat tietenkin uutiset, mutta myös taustajutut, tietolaatikot, henkilöhaastattelut ja reportaasit eli havainnoivat kertomukset.

Tsirp! Mietihän, kerronko minä nyt tietoa vai mielipiteeni?

LISÄTEHTÄVÄ: Piirrä sama tarina tähän sarjakuvana. Käytä korkeintaan neljää kuvaa.

KOTITEHTÄVÄ:
Luo maksimissaan 160 merkin tekstiviesti-
uutinen haluamastasi aiheesta.

Älä lyhentele sanoja. Muistathan, että pilkut, pisteet ja välilyönnitkin lasketaan. Voit luoda useamman tarinan, jos haluat. Käytä erillistä paperia tai vihkoa.

TI 1/2 Tänään keräämme lehdestä sanoja ja kirjoitamme hyvän otsikon.

1. Muodostakaa parit ja leikatkaa lehdestä sanoja oheisiin sarakkeisiin.

- a) Mitä sanaa et ymmärrä? Mikä sana tuntuu hassulta tai surulliselta?
Älä liimaa sanoja kiinni, vaan tee niistä pieniä kasoja.

VAIKEA

HASSU

VIISAS

SURULLINEN

VIHAINEN

- b) Mieti parisi kanssa, mitä sanat tarkoittavat tai miltä ne tuntuvat.
Miettikää ensin yhdessä ja sitten luokan kanssa.

OTSIKKO OSUI OTSAAN

Hyvä otsikko houkuttelee lukemaan jutun, mutta kertoo myös jotain alapuolellaan olevasta tekstistä. Otsikossa ei ole liikaa sanoja eikä olla-verbiä. Kunnollinen otsikko on iskevä. Se voi kertoa kaiken muutamalla sanalla, se voi vedota tunteisiin tai se voi liittyä kuvaan niin suuresti, että se on kuin iso kuvateksti. Joskus otsikko on sanaleikkiä.

Tsirp! Missähän tyylilajissa tuo minun otsikkoni lentää?

TI 2/2 Tänään keräämme lehdestä sanoja ja kirjoitamme hyvän otsikon.

2. Käytä nyt parisi kanssa kerättyjä sanoja uutisotsikoissa.

Luo kolme otsikkoa, joissa esiintyy pyydetty tunne ja vähintään yksi sarakkeisiin keräämäsi sana. Liimaa sana osaksi otsikkoa:

a) Surullinen otsikko: _____

b) Vaikea otsikko: _____

c) Hassu otsikko: _____

KOTITEHTÄVÄ: Kirjoita kaksi lausetta samasta aiheesta. Kirjoita ensimmäinen ytimekkäästi ja toinen käyttäen vaikeita sanoja sekä kapulakieltä. Kirjoita lauseet erilliselle paperille tai vihkoon. Voitte keskustella lauseista seuraavan päivän oppitunnin aluksi.

Esimerkki:

1. Musta kissa käveli tien yli.
2. Väriykseltään tumma kissa, latinankieliseltä nimeltään felix domesticus, askelsi pitkin asvaltoitua ja osittain roudankin rikkoman tien pintaa väylän oikealta puolelta vasemmalle.

KE Tänään tutustumme sanomalehden valokuviin ja luomme niistä tarinoita.

1. Tarkastele lehden kuvia ihmisistä.

Millaisia kuvat ovat? Näyttävätkö ihmiset esimerkiksi iloisilta, vihaisilta tai mieteliäiltä?

2. Arvonta: Tarinan päähenkilö.

- a) Leikkaa lehdestä yksi henkilöä esittävistä kuvista tai kuvan osa irti. Kuva voi olla pieni tai iso.
- b) Kerätkää kaikki kuvat arvontalaatikkoon ja sekoittakaa ne. Sen jälkeen jokainen nostaa itselleen yhden kuvista.

KOTITEHTÄVÄ: Katsele itseäsi kuin tarinaa. Kirjoita lyhyt kertomus koulumatkastasi hän-muodossa. Älä kirjoita: minä kävelin, vaan hän käveli.

Mitä hänelle tapahtui? Läiskäyttikö auto kuraa hänen vaatteisiinsa? Näkikö hän oravia? Oliko hänen kotipihassaan jotain outoa?

Kirjoita lauseet erilliselle paperille tai vihkoon.

3. Kirjoita pieni uutinen henkilöstä, jonka kuvan sait arvonnasta.

Antaako kuva vinkkejä henkilöstä? Anna mielikuvituksesi lentää! Onko hän esimerkiksi voittanut palkinnon? Onko hän juuri esiintynyt rock-konsertissa? Onko hänellä syntymäpäivä? Onko hän tehnyt merkittävän keksinnön? Kirjoita ytimekkäästi.

TO Tänään keräämme lehdestä mielenkiintoisia lauseita tai ajatuksia.

1. Askartelutehtävä: Ajatuskuplat!

Lue sanomalehteäsi tarkasti. Leikkaa irti mielenkiintoisia, älykkäitä, hauskoja tai kauniita lauseita.

- a) Kerää neljästä leikatusta lauseesta kokonaisuus. Älä jumiudu vain yhteen vaihtoehtoon. Silmäile lehteäsi tarkasti. Mistä löytyy hauska lause? Mitä siihen voisi yhdistää? Selaile taas lehteäsi. Pyöritä lauseita myös pulpettisi päällä. Kokonaisuuden ei tarvitse olla itsestäänselvä.

Esimerkki:

1. lause: *Rallikuski on pärinäpoika.*
2. lause: *Haukottelemisen oli niin hauskaa, että perustimme haukottelukerhon.*
3. lause: *Pääministerin kello edistää.*
4. lause: *Aina kaapista kahvipullat löytyy.*

Kun luet kaikki nämä lauseet yhdessä, millainen ajatus mieleesi tulee? Kertooko se kiireestä vai hitaasta oleskelusta? Kertooko se mitä tapahtuu ralleissa vai ollaanko sittenkin käymässä Eduskuntatalossa? Mitä tapahtuu, kun vaihdat lauseiden järjestystä? Tähän tehtävään ei ole oikeita tai vääriä vastauksia!

- b) Liimaa ajatukset pahvikiekoille. Tee erilaisia ajatuskuplia.

2. Luo ajatuksillesi kehykset.

Liimaa valkoinen paperi kartongin keskelle. Sinulla on nyt taulu kehyksineen. Liimaa ajatuskuplat taulun keskelle haluamaasi järjestykseen.

Opettaja kerää taulut oppitunnin lopuksi.

KOTITEHTÄVÄ: Tarkastele lehtien mainoksia kotonasi. Kerää niistäkin neljän lauseen sommitelma liimaamalla tai teippaamalla erilliselle paperille. Miltä mainoksen tekstit näyttävät irrotettuna ympäristöstään?

Mitähän tässä myydään?

PE Tänään olemme kulttuuritoimittajia taidenäyttelyssä.

Eilen teimme ajatustauluja. Tänään tauluista tehdään näyttely luokan seinille.

1. Kierrä taulunäyttelyssä.

Ota esille kynä ja paperia aivan kuten toimittajillakin on. Tutustu toisten tekemiin tauluihin.

Kirjaa mieleesi nousevia ajatuksia ja tauluista löytämiäsi hauskoja asioita ylös.

2. Keskustelkaa muistiinpanoistanne.

Palaa nyt pulpettiisi. Keskustelkaa luokassa, mitä ajatuksia taulut herättivät.

Minkä taulun ostaisit kotisi seinälle?

